

NÁRODNÍ
MONITOROVACÍ
STŘEDISKO
PRO DROGY
A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI

Rekreační užívání drog a harm reduction současnost a budoucnost

Mgr. Barbora Orlíková

MUDr. Viktor Mravčík

Mgr. Kateřina Škařupová

Užívání drog v prostředí zábavy a existující intervence v ČR

- Návštěvníci (tanečních) akcí jsou podskupinou populace mladých dospělých (18-34 let), ve které je užívání drog několikanásobně vyšší než v obecné populaci.
- Vyšší výskyt užívání drog v prostředí zábavy se týká jak experimentu (zkusil alespoň jednou), tak užívání aktuálního (v posledním roce, v posledním měsíci), vyšší je také frekvence užívání drog.
- Vyšší zkušenosti návštěvníků tanečních akcí se týkají všech nelegálních drog (konopných látek, extáze, pervitinu, kokainu, halucinogenů), alkoholu a případně jejich kombinací.
- K nárůstu zkušeností dochází v prostředí zábavy aktuálně u pervitinu a kokainu, užívání extáze je stále na vysoké úrovni.
- Pervitin přestal být v ČR typicky drogou problémových (injekčních) uživatelů a jeho užívání se šíří do prostředí (noční) zábavy.
- Taneční akce a prostředí (noční) zábavy jsou místy, kde dochází k největšímu nárůstu užívání kokainu v ČR – v nejbližších letech lze očekávat (ve shodě se současným trendem v EU) zvýšení užívání kokainu také v obecné populaci ČR.

Užívání drog v prostředí zábavy a existující intervence v ČR

- V ČR se od roku 2003 projevuje zvýšený výskyt negativních důsledků, které lze velmi pravděpodobně přičíst užívání drog v prostředí zábavy – např. roste výskyt smrtelných úrazů a nehod (včetně dopravních) pod vlivem alkoholu a drog.
- Preventivní a harm reduction intervence zacílené na skupinu intenzivních uživatelů drog v rekreačním kontextu nejsou v ČR dostatečně rozvinuty. Naopak, od roku 2003 došlo k jejich redukcí vlivem politického rozhodnutí.
- Také léčebné programy, uzpůsobené především problémovým (injekčním) uživatelům opiátů a pervitinu, pravděpodobně nepokrývají případnou poptávku po léčbě či pomoci ze strany „rekreačních“ uživatelů drog. To platí zejména pro uživatele kokainu, jejichž zvýšenou poptávku po pomáhajících službách lze v nejbližších letech očekávat.
- Vytvoření podmínek pro rozvoj preventivních programů a programů redukcí škody užívání drog v kontextu zábavy a nočního života lze tedy označit za krátkodobou prioritu protidrogové politiky ČR nejvyššího významu.

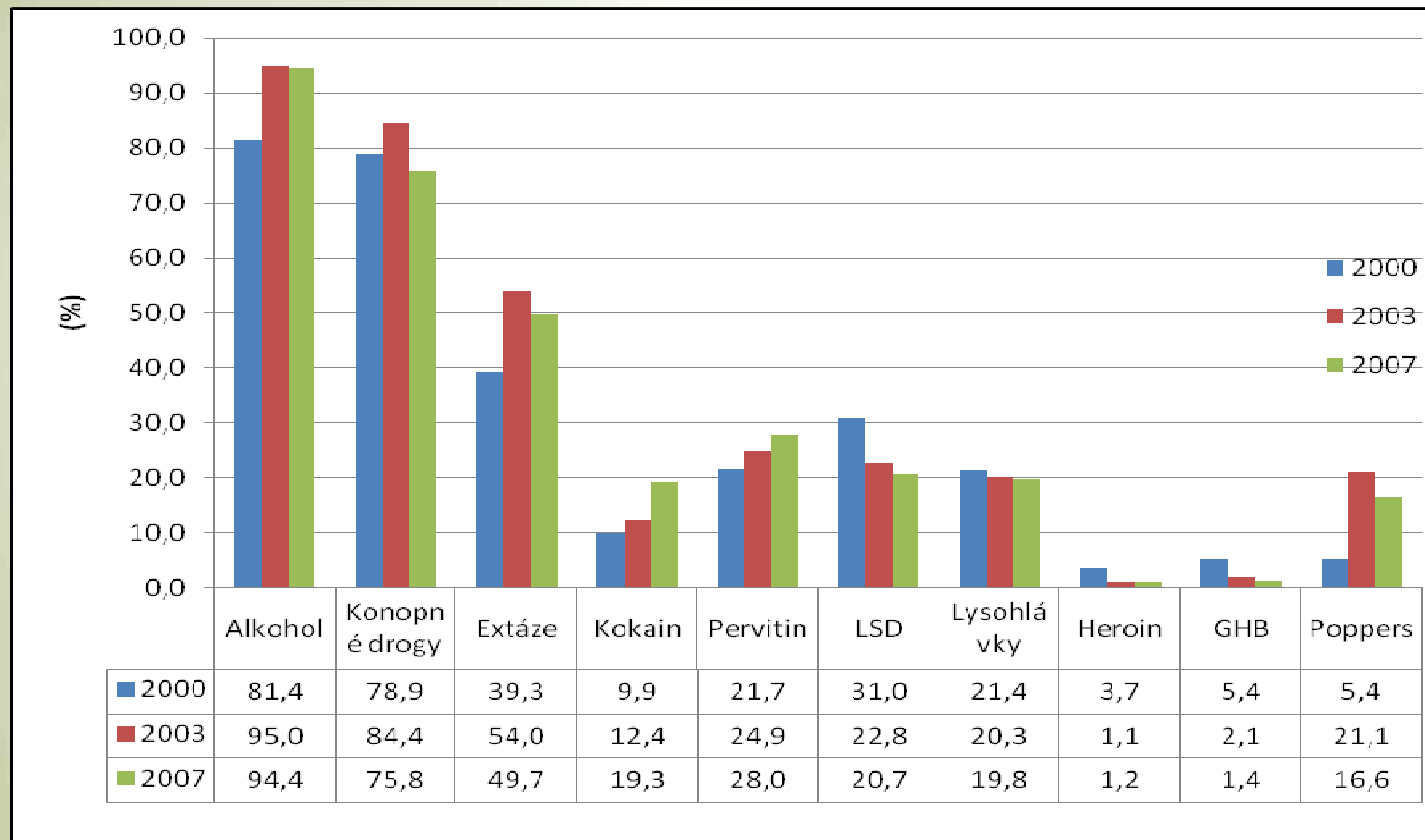

Průzkum Tanec a drogy

- V letech 2003 a 2007 byly v ČR realizovány průzkumy *Tanec a drogy 2003* a *2007*, které byly zaměřeny na konzumaci legálních i nelegálních drog a na kontext konzumace drog mezi návštěvníky tanečních akcí. Tyto průzkumy navazovaly na obdobné šetření Semtex Dance z roku 2000, což umožňuje sledování trendů v užívání drog na taneční scéně od r. 2000.
- Sběr dat v průzkumech *Tanec a drogy* probíhal prostřednictvím dotazníkového šetření na webu NMS www.drogy-info.cz (v roce 2003 také na festivalech taneční hudby). Průzkumu se zúčastnilo 1 652 respondentů v roce 2003 a 2243 respondentů v roce 2007. V roce 2003 v souboru z 63 % převažovali muži, průměrný věk respondentů byl 21 let (muži 22 a ženy 20 let), 98 % respondentů bylo ve věku 15-30 let. V roce 2007 bylo 69 % respondentů mužského pohlaví, průměrný věk souboru byl 23 let (ženy 22 let, muži 23 let); 95 % respondentů bylo ve věku 15-30 let.

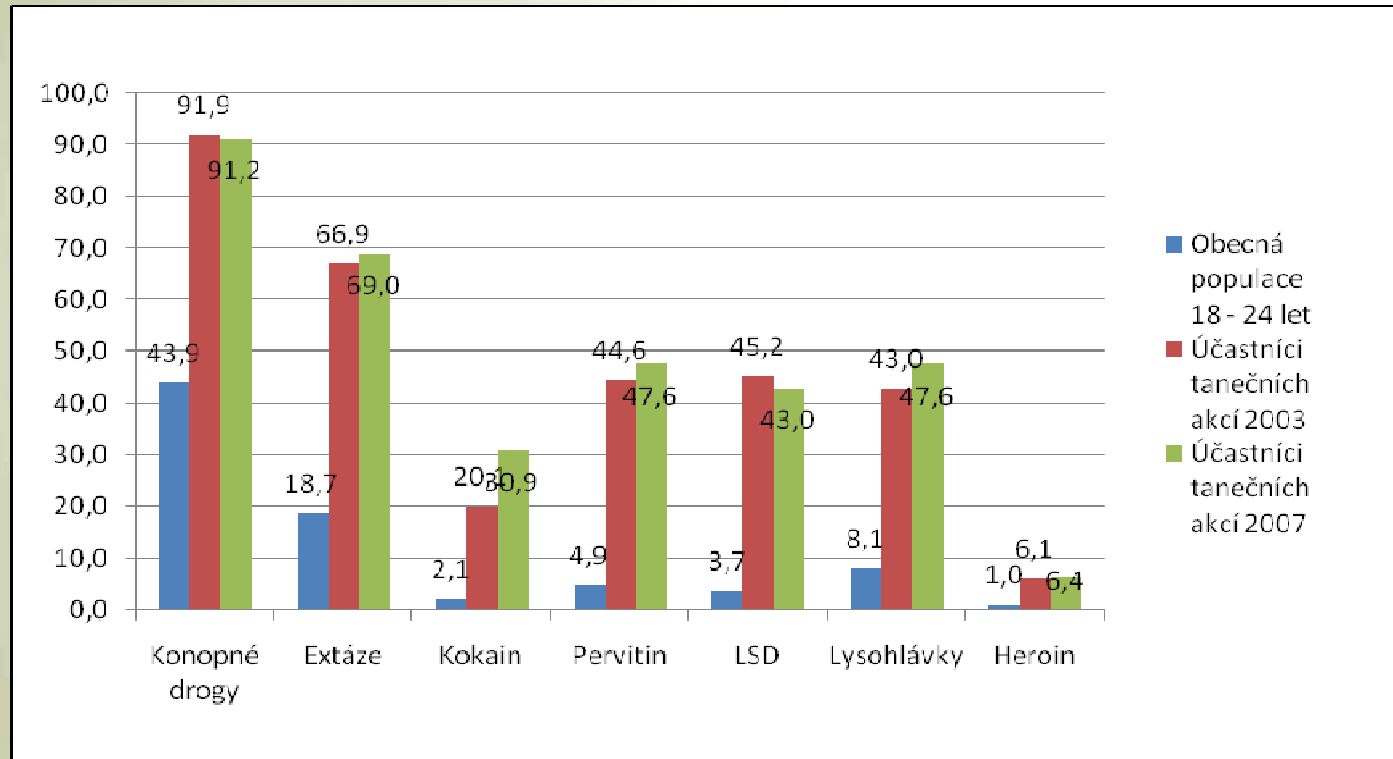

Prevalence užívání vybraných drog v posledním roce mezi návštěvníky tanečních akcí v r. 2000, 2003 a 2007.

Srovnání celoživotní prevalence užívání drog v obecné populaci (věk 18-24 let) a mezi návštěvníky tanečních akcí

Předávkování drogami při rekreačním užívání

- Za úmrtí na předávkování drogami užitými v rekreačním kontextu lze považovat smrtelná předávkování MDMA nebo látkami prodávány jako extáze, případně předávkování kokainem. Předávkování ostatními drogami lze velmi pravděpodobně přičíst jejich problémovému užívání.
- Úmrtí na předávkování MDMA nebo jinými nebezpečnějšími syntetickými látkami obsaženými v tabletách extáze se v ČR vyskytují ojediněle.
- V r. 2001 se jednalo o 1 předávkování PMA, další 2 úmrtí se vyskytla v r. 2001 po užití MDMA v kombinaci s alkoholem, resp. pervitinem. V r. 2003 došlo k 1 předávkování MDMA. V dubnu 2004 došlo v Praze k intoxikaci dvou mladých mužů látkou DOB po záměně s MDMA. Jeden z nich následně zemřel. V r. 2005 se vyskytly 2 případy předávkování MDMA, v r. 2006 byl identifikován 1 případ předávkování MDMA v kombinaci s pervitinem.
- Celkem tedy bylo v r. 2001-2006 identifikováno 7 úmrtí na předávkování MDMA nebo látkami prodávány jako extáze a to buď samostatně nebo v kombinaci s jinými látkami.
- V r. 2004-2006 byla zaznamenána celkem 3 předávkování kokainem, po jednom v každém roce.

Další komplikace související s rekreačním užíváním drog

- V r. 2003 a 2004 bylo monitorováno užívání drog a výskyt zdravotních následků mezi účastníky tanečních akcí. Byly dotazovány osoby, které si nechaly testovat složení tablety extáze. Pomoc lékaře muselo vyhledat v r. 2003 celkem 3,8 % a v r. 2004 celkem 4,3 % dotázaných.
- Značná část z těch respondentů, kteří jsou majiteli řidičského průkazu, řídila někdy pod vlivem drog. Častější než řízení pod vlivem alkoholu je zkušenost s řízením po užití konopných látek (56 % v roce 2003 a 35,6 % v roce 2007). Pod vlivem extáze řídilo v roce 2003 26 % a v roce 2007 11% respondentů; pod vlivem pervitinu 15 % řidičů v roce 2003 a 10 % v roce 2007.

HR na taneční scéně v současnosti

- Dle závěrečných zpráv dotačního řízení RVKPP prováděly HR mezi uživateli drog na tanečních akcích v roce 2006 v ČR pouze 4 programy. Bylo kontaktováno celkem 1 122 uživatelů drog a bylo provedeno 276 orientačních testů tablet syntetických drog.
- Pro srovnání – v letech 2003 a 2004 se těmto aktivitám věnovalo 18, resp. 16 programů, a bylo kontaktováno téměř 5 000, resp. 3 700 osob. Pokles počtu programů a z toho plynoucí pokles počtu kontaktů s uživateli drog je **důsledkem omezení financování těchto programů na základě politického rozhodnutí z roku. 2004:**
 - Na základě jednání stran vládní koalice na začátku r. 2004 doplnil sekretariát RVKPP do rozhodnutí o poskytnutí dotace požadavek, aby NNO z přidělených dotací nehradily služby testování tablet syntetických drog, včetně mezd pracovníků za tuto činnost. Většina organizací, které dříve tento typ služeb (ve spojení s předáváním preventivních informací a poradenstvím) poskytovaly, v reakci na tento požadavek jejich poskytování omezila nebo zastavila.

HR na taneční scéně v současnosti

- Využívání HR služeb v prostředí tanečních akcí, konkrétně orientačního testování tablet extáze, bylo rovněž zjišťováno v rámci Tanec a drogy 2003 a 2007.
- Podle dat z roku 2003 z 860 osob, které užily extázi alespoň jednou v posledním roce, jich 38 % využívalo služeb orientačního testování tablet a dalších 5 % si provádělo vlastní testy za pomoci reakčních činidel. Z těchto celkem 43 % uživatelů extáze, kteří příležitostně nebo vždy ověřovali složení tablet prodávaných jako extáze, polovina uvedla, že je případná informace o obsahu nebezpečnějších látek v testované tabletě vždy odradí od její konzumace.
- V roce 2007 byla mapována poptávka po HR službách: 53% dotázaných uvedla, že žádné služby nevyužívá, protože nejsou na párty dostupné, 22 % službu využívá příležitostně nebo vždy, je-li k dispozici, a 2 % respondentů si provádějí testy sama. Velká většina respondentů (79 %) přitom nebyla s dostupností služeb na párty (včetně informačních) spokojena.

HR na taneční scéně v budoucnosti

- Opětovná deklarace (finanční) podpory ze strany RVKPP programům, které realizují či realizovaly intervence vůči uživatelům tanečních drog
- Podpora intervencí pro uživatele tanečních drog - aktivity 11.1. a 11.2. Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2007 a 2009 schváleného vládou v červenci 2007.
- Vytvoření pracovní skupiny (na základě schválení RVKPP v lednu 2008) se zástupci všech relevantních subjektů a institucí, která zpracuje konkrétní návrhy na opatření směřující k prevenci a snížení rizik u účastníků tanečních akcí v ČR včetně aktualizace Metodiky intervencí snižování rizik v místech konání tanečních akcí.

Děkuji za pozornost

Barbora Orlíková

orlikova.barbora@vlada.cz

www.drogy-info.cz